

Polarisatie en de kracht van het stille midden.

Startdag Karmel Twente op zaterdag 27 september in Zenderen. Inleider Bart Brandsma.

Een sfeerverslag schrijven: hoe doe je dat? Vertel je van de sfeer of over de inhoud? Beiden zijn zeer belangrijk zo blijkt wel in de loop van de dag.

En dan de planning: aan het einde van de Vredesweek met als thema 'Niets doen is geen optie' en aan het begin van het spirituele jaarprogramma van Karmel Twente. Midden in de verkiezingstijd in Nederland waarin polarisatie aan de orde van de dag is, terwijl wereldwijd de polarisatie zover is opgelopen dat (burger) oorlog de uitkomst lijkt. Dan als spreker filosoof/journalist Bart Brandsma die in een kranteninterview zegt dat het DNA van Titus in zijn bloed zit.

Al voor de opening is de toon gezet. Martha Vossebeld (ruim 80 jaar) bezoekt het graf van haar in 1995 overleden broer op het kloosterkerkhof in Zenderen. Uit zijn nalatenschap heeft ze een relikwie van Titus en die wil ze Bart schenken. Ze meent dat ze daarmee recht doet aan de loop der dingen. Een schot in de roos: Bart neemt het kleinood met ontroering in ontvangst.

Dan de opkomst: ruim 90 mensen zijn naar Zenderen gekomen. Daarom hebben we ons verzameld in de kloosterkerk (wel een beetje kil, maar het versterkt de meditatieve insteek op een natuurlijke wijze.)

Bart start zijn inleiding met zijn definitie van Polarisatie en hoe het op zijn pad is gekomen. Als kantelpunt noemt hij 11 sept 2001 de verwoesting van de Twin Towers. De dag waarop we de wereld zijn gaan indelen in: moslims/niet moslims.

Hij is op zoek gegaan op die plaatsen waar we in de recente geschiedenis polarisatie hebben gezien: o.a. in Noord-Ierland, Cambodja, Oeganda, Kosovo en Kiev.

In 20 jaar heeft hij de drie basiswetten van polarisatie ontwikkeld. 1: Wij – Zij denken. 2: Er is brandstof nodig. 3: Polarisatie werkt niet via het hoofd maar via de onderbuik. Brandsma geeft aan dat het wij-zij denken van overal en altijd is: mannen-vrouwen, familie- schoonfamilie, import – of uit het dorp zelf, enz....

Om aan te geven dat iedereen het kent en op een of andere manier erin betrokken is. En dat we het er daarom over moeten hebben.

Polarisatie is een gedachten constructie die niet te zien is omdat het in onze hoofden zetelt. Dit in tegenstelling tot een conflict, want dat kent plaats en tijd.

Het goede nieuws is: het zijn maar gedachten. Maar we zien in de praktijk waar deze gedachten toe kunnen leiden.

In polarisatie kennen we vijf rollen. In een schema weergegeven worden zij ons als oefening uitgedeeld in het middagprogramma.

Te noemen zijn: de Pushers, de Joiners, het stille midden, de bruggenbouwers en tot slot de zondebok. Ze mogen er allemaal zijn in een vrije en gezonde democratie.

Maar we moeten opletten, want de Pusher wil alleen maar meer aandacht en zet daarmee de doelgroep (stille midden) zo onder druk dat we een zondebok gaan

zoeken.

Het is overduidelijk dat we in een spannende tijd leven waarin we moeten vrezen dat we het kantelpunt naderen waarbij we over de beschavingslijn gaan. Zoals Titus Brandsma ook waarschuwde in 1942.

In een gezonde democratie zijn al deze polarisatie elementen aanwezig maar in een dictatuur waarin alleen uitsluiting en onderdrukking de toon voeren zijn ze onmogelijk. Zoals in het huidige Rusland en het lot van Navalny.

Na de heerlijke lunch in de recreatiezaal en de pandgang van het klooster met ontspannen gesprekken en de mogelijkheid buiten een luchtje te scheppen, hebben we aan de hand van de Polarisatie Map een schets kunnen maken van onze persoonlijke situatie en dat in kleine groepjes gedeeld. Dit gerelateerd aan een tekst uit de Rede over vrede en vredelievendheid (Deventer 1931) van Titus Brandsma.

Centraal staat de vraag: Wat kunnen wij doen? Vandaag hier en nu!

Richt je op het stille midden! Ga erin staan en vergis je niet want het stille midden is niet stil en hoeft niet stil te zijn. Er zijn minimaal 4 ijkpunten:

- 1: Verander de doelgroep (brandstof): Stop met (te)veel talkshows en nieuws kijken.
- 2: Breng de worsteling in beeld. Blijf het uithouden in het niet weten.
- 3: Zorg voor leiderschap in het stille midden.
- 4: Zorg voor een milde toon in het debat.

Kleine stappen zetten en vertrouwen hebben blijken sleutelwoorden te zijn.

De toon waarop is ongeloofelijk belangrijk.

Positie kiezen in deze is van eminent belang en daarbij is zelfreflectie een voorwaarde en dat is hele zware arbeid. Het is een kunst vrede te hebben met jezelf en toe te zien dat die ander ook vrede heeft met zichzelf.

Niets doen blijkt ook een optie en kan misschien wel de onmacht doorbreken.

We hebben deze startdag afgesloten met een gebedsviering waarin Ruimte om God, Aandacht voor de Schepping en Vrede voor ons allen een centrale plek hebben.

Remke van Marle-Alink